

GRČIJA

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI

- **obmorska država** na skrajnem jugu **Balkanskega polotoka**
- na kopnem na zahodu meji na **Albanijo**, na severu na **Makedonijo** in **Bolgarijo** ter na vzhodu na **Turčijo**, po morju pa jo z vzhoda obliva **Egejsko morje**, z zahoda in juga pa **Jonsko** in **Sredozemsko morje**
- zibelka zahodne **civilizacije**
- razdeljena na **13 regij**, ki se delijo v **54 prefektur**, in **eno avtonomno območje**: Atika, Osrednja Grčija, Osrednja Makedonija, Kreta, Vzhodna Makedonija s Trakijo, Jonski otoki, Severni Egej, Peloponez, Južni Egej, Tesalija, Zahodna Grčija, Zahodna Makedonija in avtonomno območje Sveta Gora (Gora Athos).
- uradni jezik države je **grščina**.
- meri približno **132.000 km²**,
- leta 2005 pa je imela približno **11 milijonov** prebivalcev.
- **dve tretjini prebivalstva** živi v mestih.
- **98 odstotkov** Grkov je pripadnikov **pravoslavne cerkve**, ostale pa so **muslimani, katoliki, protestanti** in **židje**.

ZASTAVA

- Grčija demokratična in parlamentarna predsedniška republika
- predsednika države vsakih pet let izvoli parlament
- po zadnjih ustavnih spremembah pa ima po večini le še reprezentativno vlogo
- izvršna oblast je v rokah vlade, ki jo imenuje predsednik in je za svoje delo odgovorna parlamentu.
- zakonodajni organ je enodomni parlament z največ 300 poslanci, izvoljenimi za 4 leta na splošnih volitvah.

POKRAJNA

■ **Grčijo delimo na tri glavna območja:**

- celinsko območje s strmimi pobočji
- močno razčlenjen obalni pas
- otoke v Jonskem in Egejskem morju

■ **Grško ozemlje delimo na tri vodoravne pasove:**

- **severna Grčija** z Epirom, Tesalijo, Makedonijo, Trakijo
- **osrednja Grčija** z Atiko, Evbejo, Beocijo, Fokido, Etolijo in Akarnanijo
- **južna Grčija** s Peleponezom, Kreto in otoki v Egejskem morju

■ **Hribi pokrivajo tretjino vse površine.**

■ **gorska veriga** se nahaja v notranjosti in se imenuje **apeniško Pindsko gorovje**

Vzporedno z Egejskim morjem se vije veriga, kjer kraljuje najvišji vrh te prelepe dežele. To je **Olimp**, ki se dviga kar 2917 m visoko. Hribovite pokrajine so nerodovitne razen redkih pobočij, kjer uspevajo sadje, tobak in žita.

■ **Obale na celini**, ki se spuščajo vse do morja, so zaradi **gorskih grebenov**, visoke in razčlenjene v globoko zajedene zalive.

■ Grčija ima okoli **3000 otokov**, od tega jih je le 210 poseljenih. Vsi otoki predstavljajo približno petino grškega ozemlja, največji otok pa je **Kreta** (8336 km²). Grška obala je skupaj z otoki dolga kar 15 000 km.

■ **Otoki** so raznoliki prav zaradi njihove **geološke sestave**. Na Jonskih otokih najdemo apnenec, na Skirosu, losu in Parosu marmor, na Mikonosu granit in na Santoriniju lava in vulkanske kamenine. Grčija ima okoli 3000 otokov, le 210 jih je

■ Glavni reki Grčije so **Alakmon in Pinios**, ki se izlivata v Egejsko morje ter Akheloos in Alfios, ki se izlivata v Jonsko morje.

PODNEBJE

- leži v **severnem zmerno toplém pasu**.
- **sredozemsko podnebje**, vendar se med severnimi in južnimi pokrajinami pojavljajo **velikanske razlike**
- značilne **mile** in **deževne zime** ter **topla** in **sušna poletja**
- Na severu in severovzhodu, so pokrajine v notranjosti mrzle, poletja vroča, saj so tu opazni že vplivi celinskega podnebja, v hribih pa je celo led in sneg.
- za južne otoke pa so značilni temperaturni skoki. Poleti piha s severa suh veter, ki še bolj ogreje ozračje. Pozimi pihajo vetrovi z zahoda, ki prinašajo slabo vreme z neurji in močnimi padavinami in tako pade tam od 1000-1400 mm padavin, v višjih legah tudi do 1800mm
- vzhodnejši del je bolj suh, letno pade le od 400-600 mm padavin

TLA IN RASTJE

- Tla so na obsežnih območjih **degradirana**, ponekod pa je **erozija** odnesla vso preperino
- **tla** večinoma **tanka** in **kamnita**, na apnenčasti podlagi je rodovitna **terra rossa** ali **jerina (rdeča prst)**. To so prsti z veliko primesi železovih oksidov, so zelo **rodovitne** in v dolinah ter kotanjah pogosto naplavljenе, kar pomeni, da so primerne za kmetovanje.
- **sredozemsko rastje**, ki pa se proti severu zaključuje z gorami, ki so **ostra vegetacijska meja**.
- Gozd **pokriva 20 % površine**
- zgornja gozdna meja pa je **1700-2000 m**.
- nižjih legah prevladuje **makija** z zimzelenim grmičevjem
- nekoliko višjih legah prevladujejo **hrastovi in kostanjevi gozdovi** ter degradirana grmišča (frigana)
- Še nekoliko višje pa so predvsem mešani gozdovi bukve, jelke in črnega bora. V nižavju uspevajo lovor, mitra, oljka, hrast, pinje in ciprese.

PREBIVALSTVO

- **11 milijonov** prebivalcev, od katerih je **98% Grkov**, **2%** pa predstavljajo **Romi, Vlahi in Turki**
- **Naravni prirastek** je približno **0,1%**
- Prebivalstvo je do konca 60. let 20. stoletja **zelo hitro naraščalo**, potem pa se je zaradi **zmanjšanja rodnosti** in **izseljevanja** v tujino zelo zmanjšalo. Danes v številnih delih sveta (največ v **Nemčiji**) živijo **močne grške skupnosti**, ki pa še vedno ohranjajo stik z domovino.
- Prvi pomembnejši **val izseljevanja** je bil že med **turško okupacijo**, takrat se je veliko Grkov izselilo v pomembne **trgovske prestolnice** (Dunaj, Odesa in Aleksandrija)
- v času **gospodarske krize in revščine**, med leti 1900 in 1925 val izseljencev odšel v ZDA. Konec 50. let pa se je grško izseljevanje usmerilo v industrializirane **zahodnoevropske države**, zlasti v **Nemčijo**.
- Povprečna starost moških je **74,6 leta**, žensk pa **79,8 leta**.
- Največ je **starejšega prebivalstva**, še posebno na **podeželju**.
- Med **verstvi** močno prevladuje **grška pravoslavna cerkev** kateri pripada **98%** prebivalcev, **1,3%** je **muslimanov**, ostali pa so katoličani ali ateisti.
- Prebivalstvo govori **novo grščino**, pišejo pa v grški pisavi, ki se je razvila v 5. stoletju pred Kristusom.

POSELITEV

- Grčija je zelo **redko poseljena** država. Najgosteje so poseljene **priobalne ravnice** in **kotline**.
- Vse večja **urbanizacija** (v mestu živi 66% ljudi) je povzročila **izseljevanje**, posebej z **oddaljenih goratih območij** v kopenskem delu države in tudi z otokov v Egejskem in Jonskem morju.
- Največja zgostitev prebivalstva je v mestni aglomeraciji Atene-Pirej, druga pomembna mestna središča pa so Solun, Patras, Larisa, Volos in Iraklion (Kreta). V samem mestu Atene živi 747.300 prebivalcev, v neposredni okolici pa še 2,5 milijona prebivalcev.

GOSPODARSTVO

- KMETIJSTVO
- RIBIŠTVO
- RUDARSTVO IN ENERGETIKA
- INDUSTRIJA
- POMORSKI SVET
- TURIZEM

GRČIJA ZIBELKA ZAHODNE KULTURE

- - **dežela mitologije**, Grki so si življenje olajšali z mitološkimi zgodbami. Od 14 najpomembnejših bogov je Zevs na najvišjem prestolu, njegova žena Hera, zaščitnica zakonskih stanov, pa tik ob njem;
- - **zibelka zahodne civilizacije** - predstavljajte si, kakšno bi bilo življenje brez Pitagorovega izreka, demokracije, olimpijskih iger, ki razvnamajo ves svet in drugih;
- - **zgodovinska in kulturna zakladnica**, muzeje in ostanke iz antičnih časov lahko najdete za vsakim vogalom;
- - **dežela ljubiteljev športa**, predvsem nogometa, v katerem so Grki tudi že osvojili naslov evropskih prvakov;
- - **prebivališče največjega števila avtohtonih rastlin v Evropi**
- od 6000 vrst in podvrst lahko najdete kar 700-750 takšnih, ki jih ne boste srečali nikjer drugje kot le v Grčiji